

Ein føroyskur olju-politikkur

Oddagrein

FELAGIÐ Føroya Oljuindnaður er nú aftur í fokus. Tað er stutt síðani, at felagið saman við oljufeløgum skipaði fyrri raðstevnu í Norðurlandahúsum. Tann raðstevnan snúdi seg um eina komandi føroyska oljuvinnu við serlagum atlit til, hvussu føroyskur indnaður kann vera við. Eisini varð nógur tótt um eina leiðingarfazu á føroyskum øki.

Nú leggur Føroya Oljuindnaður aftur til brots. Karmurin er aftur Norðurlandahúsið, og limurin í felagnum og innviðin verða við Meðan tað seinasta var Amerada Hess-bólkurin, sum sponsoraði raðstevnuna, er tað nú norska oljufelagið SAGA, sum er sponsor.

EVNID er sjálvandi eitt annað. Raðstevnan fer at viðgera, hvussu fiskivinnan og oljuvinnan kunnu virka saman í satti og sermu í einum lutum samfelag, og annars verður stórir partur av henni eisini at viðgera tann tyding og tað avirkin, sum oljuindnaðurin hevur á eitt lokalsamfelag.

MONG domi er um lokalsamfelag í Noregi, sum hava notið sera gott av menningini av oljuvinnuni, og uttan at hesi samfelag hava mist síni uppruna eýðkenni, mentan osfr. Hetta og annað lara vit at frætta um, sum raðstevnuni, sum verður í døgunum 2 og 3 juni.

Nú kann ein altíð tjakast um, antin tað er rætt at hava enn eina raðstevnu um oljuspurningin so skjótt eftir ta fyrstu. Hinvegin eiga vit helst at vera fegin um, at Føroya Oljuindnaður vnskir at kunna Føroya fólk um agóðar og vandar við eini oljuvinnu og at lagt verður upp til tjak í føroyska samfelagnum.

LONGU í heyst fer so loyngingd at hava eitt aðalorða-skifti um allan oljuspurningin. Tá fer tað eisini at viðgera uppskot til oljuleggjandi og reglur fyrri utbygging. Her er talan um tyðandi og stórar avgerðir, sum skulu takast av okkara politikarum, og tí má ein bara siga tókk til Føroya Oljuindnað fyrri at hava skapt tingmóttunum o o eitt betri grundarlag til at viðgera málið undir tí komandi orðaskiftinum. Tískil halda vit, at umrøddu raðstevnur eru sera kærkomnar.

LYKLAORDINI í hesum kunnu vera so nógv, men eiga at samanfatast við einum orði, nevniliga Føroyskur Oljupolitikkur. Sjálvandi er talan um eina altjóða vinnu, men hetta málið snýr seg fyrst og fremst um, hvussu vit sjálvi vilja skipa eina komandi oljuvinnu á føroyskum øki - eftir okkara egnu leisti og tað vil aftur siga eftir okkara torvi. Hóast tað eru tvey, sum halda, at tað er dekanis ov tíðliga at viðgera ein komandi oljupolitikk, aðrenn vit vita nakað um olju og gass - og at vit heldur attu at brukt kreftirnar til at ment fiskivinnuna - so er tað rætt longu nú at seta út í kortið Harfyrri verður ikki sagt, at vit í dag eiga at seta upp skræddarasevmaðar føroyskar niðurstøður og loysnir. Tað vit eiga at gera er at sýgja til okkum alla hugsandi vitan um hetta fremmanda elementid og seta tað inn í ein føroyskan samanhag, at birta liv í og halda liv í einum framhaldandi orðaskifti so hvørt vit koma nærri einum itøkligum útviklingi.

TAD er ómetaliga tydingarmikið, at vit øll gera okkum tankar um hesa stóru avbygging. Tí tað eru fyrst og fremst vit sjálvi - to eisini lutvíst saman við oljufeløgum oo - sum skulu seta kosina. Vit skulu gera okkum greitt, hvat tað verður fyrri ein avbygging upp gott og illt, sum skjótt fer at standa okkum í bði, um t d fleiri stórar oljuleldur verða funnar á føroyskum øki. Oljufeløgini vilja nátturliga hava sum mest í gongd, spurningurin er, hvat íbúgvarrar her vilja, skal henda næstu mongu arini. Hetta er tað, við vilja kalla føroyska oljupolitikkur. Land okkara er so lítið, at vit eru tvungin til longu nú at gera okkum tankar um, hvør avirkin verður á samfelagið, um landgrunnurin bytur á olju ella gassi. Hetta eiga vit atgera parallelt viðleiðingini. Vit eiga at meta kolvæðni sum eitt tilfeingi, men hetta tilfeingi skal setast inn í ein føroyskan veruleika. Hetta er tað vit skulu brúka amboðið føroyskur oljupolitikkur.

Sosialurin

Politiskar hugleiðingar

Tann altavgerandi livstreyt- in fyrri einum og hvørtum vøkstri her á fald er, at roin hevur goðar goðratarm- stöður. Og henda treyt er tann sama, um talan er um ta minstu blomuna, sum eygðat og illa læst á, ella ta størsta og prúðasta eik- na.

So ta vit í naturin fróast um eina vakra blömu ella eitt vakurt træ, so skulu vit minnast til, at tað, sum tryggjar henda vakurlæka, leggur hjál undir moldum. Soinuleiðis eiga vit at vita, at um vit skera rotina burtur, ta tunar alt liv, sum er oman fyrri svørðin.

Henda líta mynd ur okk- ara naturu hoskar eisini sera væl til okkara politiska liv. Fortreytin hjá øllum poli- tikkarum og politiskum hugsjonum er, at aftan fyrri stendur ein bólkur av parta- fólk, sum stuðlar og stimbr- ar tað uttandi politiska arbeiðið. Tí er tað so ómeta- liga neyðugt, at gróstrurnar í politiska arbeiðinum eru virknar og hava móguleika fyrri avirkin.

Føroyum hava vit stórra- ahuga fyrri politiskum fel- agsskapum og politiskum virksemin, enn vanligt er í okkara grannalöndum eitt nú Danmark. Og hetta eiga vit at gera okkum tyrimunir av.

Men greitt er, at politiska felagslivið ikki hevur okk- ara ahuga bert fyrri, at vit ta hava eitt hovi at móttast. Vit skipa okkum í felag, tí vit hava nakað til felags. Vit hava nakað, sum vit saman trúgva uppá. Vit hava nak- að, sum vit vilja stríðast fyrri og heru øðrum bóðskapin um.

Ut frá hesum kann tað ongantíð sigast ov ofta, hvussu neyðugt tað er fyrri okkara flokk, at vit øll hvor í sinum lagi hjálpa til, so- leidis at politiska felagsar- beðið er virkið. Tí trivast gróstrurnar, so skal poli- tiska arbeiðið í fremstu røð eisini trivast.

Hetta er avgjørt heina- grindin í politiska virksemin- um.

Eins og vöruframleiðarin sum grundlæuseining hevur at styrja fyrri at rokja sín- ar kundar og sín marknað og einta leita upp nýggjan marknað, soleiðis skulu vit rokja okkara bakland, eins og baklandið eisini má rokta teir uttandi politikararnar. Virkar hetta samstíars nokt andi, er eisini móguleiki fyrri, at nýggir limir leggjast til.

Tuttandi politiska ar- beidinum kennir ein seg ofta einsamallan uttan tann neyðuga partapolitiska stuðulin. Hetta er ikki annað enn eitt vanligt fyrribygd, sum ta ber til at gera nakað við, um annars vilji er til

tess. Ikki tí, í seinasta enda verður tað ofta politikkarin einsamallur, sum tekur av- gerðina.

Serliga í einum sam- gongusamræði er vandur fyrri, at teir nógvu serjurnar lata teg at glíða íri flokspoli- tisku hugsjonni. Eisini kunnu teir samfelagsligu treytirnar sum t d liggja- stöðan og buskapurin gera, at ta tekur avgerðir, sum eru ávirkaðar av hesum. Tað er nu einki gald í tí, men ta ta verður ov pragmatiskur, kanst ta lettliga glíða í hug- sjonni og grundsjonarmið- unum.

Mangan verður sagt, at politikkarar bert fjórða hvørt ar søkja utt aftur til veljaran og limurnar. Hetta er partvíst rætt, men í øllum forim ber til at bota um hetta. Men her er leikluturn hjá felagnum og teimum ymsku felagsnevndunum av tydingi. Tað má verða so, at tað eru felögini, sum leggja felagsarbeiðið til rættis.

So, vilja vit øll hvor í sin- um lag lara hesa vðurskifti og hettasamspehíð at virka, so ber ta til. Tað er í sein- asta enda upp til okkum sjálvi.

Men hetta leiðir okkum til tann næsta tydingar- mikkla spurningin, og tað er motivationin í politiska virkseminum.

Eg hevði fyrri tað síðani eitt prátt við islending um eina politisku stöðuna í Fø- royum. Ta eg nevndi, at vit í Føroyum hövdu fingið ein uttíðararflokk ur javnaðar- flokkinum, segði hann, at teir í Íslandi sanniliga eisini hövdu sínar royndir av sli- um. Men tað visti seg, at hesir protestflokkar sjaldan livdu longur enn eitt val- skeið. Hetta er sjálvsagt ein uggur fyrri okkum javnaðar- fólk, men hin vegin kunna vit eisini meta um, hvør or- sokin er til, at politiskar pro- testir ikki halda longur enn

t d eitt valskeið

Ju, orsokin er sera einföld. Tað ber ikki til at fast- halda ein bólk av fólk, sum bert hava tað til felags, at tey eru onøgd. Onøgdin vis- ir seg tibeiturl bert at kunna savna fólk eina stutta tíð. Onøgdin er ikki konstruktiv.

Treytin fyri og orsokin til, at føroyingar hava savnast um javnaðarhugsjonnina nu í meira enn 70 ar, er, at henda hugsjonnin er viðkom- andi og konstruktiv. Tað er sanniliga ikki tí, at javnað- arfólk hava verið permanent onøgd, hóast nógv eru tað av og á. Hugsjonnin nemur við nakað grundleggjandi menniskjaligt, sum flest okkara hava fingið frá Skaparans hond og partvíst hava fingið inn við meður- mjólkini. Just tí kann okk- ara hugsjón framhaldandi binda okkum í ein felags- skap og læt nokur okkara til heilt og fullt ut at brúka alla okkara orku upp á at fremja hana.

Í so mata er okkara ut- tindi politiska virksemin sera merkligt tí, sum fer fram á tí kristliga vígvöll- unum. Hesir hava eisini eina hugsjón og ein bóðskap, sum teir vilja fram við. Men hesin bóðskapur er kon- stantur, t.v.s. at hann er tann sami í dag, sum hann var fyrri smaum 2000 árum síð- ani.

Men ein politisk hugsjón skal alla tíðina endurnýgg- ast hóast grundsjonarmiðini eru tvey somu. Virkisskráin skal alla tíðina tillagast teimum broytti vðurskift- unum í samfelagnum. Vit

mugu ongantíð koma í ta stöðu, at vit umbóða ein flokk, sum ikki er ópin fyrri broytingum. Vit mugu fyrri alt í verðini ikki stöðga upp.

Just hetta ger tað politiska arbeiðið so ahugasvert, tí tað eru vit sjálvi, sum skulu styrja fyrri, at flokkurin end- urnýggjar seg.

Tað er neyðugt fyrri ein livandi politiskan flokk alla tíðina at fylgja við og seta út í kortið av nýggjum. Og eins neyðugt er tað, at nýggjar stöðutakir verða framlaðar á breiðum floksh- um grundarlagi.

Men hetta er eisini ein avgjört fortreyt fyrri, at nýggir limir skulu melda seg inn í okkara felag. Út- domurin vil hava, at tey eru við í einum felagsskapi, sum er -up to date-, og sum eisini tekur sær av just teirra trupulleikag.

Fyrri at venda aftur til myndina við naturin, sum eg byrjaði við, so kunna vit siga, at vit, sum eru politisk aktivir, vit eru tann í gasar- eygum vakra blöman, vit sigga oman fyrri svørðin, meðan tí, sum eru alitid í okkara limafelögum, tí eru roin, sum gevur blomuna ta neyðuga fòðsluna. Haraft- ura styrja ta fyrri, at blöman ikki fer um koll, um eitt vindblak skuldi komið fram við.

Men okkara felags hug- sjonarlaga arvagoðs um eitt solidariskt samfelag, har menniskjurnar eydna og trivnaður og vælferð er endamálið við politikki okkara, og hugsjonnin, har vit út frá grundsjonarmið- unum í demokratisksri sosia- lismu menna, styrkja og bygga út okkara vælferð- arsamtelag, har vit vörða hvønn annan sum javnbjód- is meðmenniskjur, tað er tann moldin, sum roin livir í, og sum gevur henni livs- sevjuna.

Einki av hesum kann standa einsamalt.

Joannes Hidesgaard

LANDS- FUNDURIN '97

verður á Skúlaheiminum í Klaksvík 25.-26. apríl

LANDSFUNDARVEITSLAN
í sambandi við landsfundin verður veitsla á Skúlaheiminum
leygarkvöldið 26. apríl. Kostnaður kr. 150,- fyrri hvønn.

Føroya Javnaðarflokkur